

Den 19. april 2000 afgav jeg min endelige rapport om inspektion den 7. december 1999 af detentionen i Køge.

Jeg anmodede Politimesteren i Køge og Justitsministeriet om oplysninger og udtalelser om en række forhold. Med Justitsministeriets skrivelse af 7. december 2000 modtog jeg

- udtalelse af 23. juni 2000 fra Politimesteren i Køge, og
- notits af 12. juli 2000 fra Rigspolitichefen.

Justitsministeriet fremsatte ikke særskilte bemærkninger.

Jeg modtog endvidere en skrivelse af 11. december 2000 fra Politimesteren i Køge vedlagt interne forskrifter af 13. juli og 2. august 2000 om opbevaring af lægeerklæringer som er udarbejdet af politiinspektøren ved Køge politi og politimesterens dagsbefaling nr. 26. af 21. november 2000 om detentionsanbringelser af spirituspåvirkede personer.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 1 - Detentionslokalerne

I rapporten beskrev jeg modtagelokalet hvor der er anden gennemgang af personale mv. Jeg udtalte at det ikke er tilfredsstillende at visitation foretages i et lokale der tillige anvendes til gennemgang for personale mv. Jeg anmodede politimesteren om at oplyse om hvorvidt der inden for de

bygningsmæssige rammer er mulighed for at henlægge visitationen til et sted hvor der ikke er gennemgang for personale mv.

Politimesteren har oplyst at der i det omtalte lokale alene foretages registrering og indledende visitation. Den egentlige visitation foregår i detentionslokalerne.

Jeg foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Jeg beskrev i den endelige rapport detentionslokalernes vedligeholdelsesstand og jeg bad oplyst hvilke planer der måtte være for istandsættelse af detentionslokalerne 1 og 2.

Politimesteren har oplyst at alle tre detentionslokaler er planlagt istandsat i sommeren 2000.

Jeg går ud fra at istandsættelsen nu er gennemført og jeg foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Under inspektionen konstaterede jeg enkelte ridser og mærker efter slag i detentionslokale 1 og til dels i detentionslokale 2.

Jeg udtalte:

”Det forhold at der i detentionslokalerne er ridsemærker og mærker efter slag kan give det indtryk at visitation i nogle tilfælde ikke er foretaget med tilstrækkelig omhyggelighed, idet indsatte har kunnet medbringe genstande som har kunnet bruges til disse beskadigelser. På samme måde vil sådanne genstande kunne bruges til selvbeskadigelse. Jeg henviser til Kundgørelse II nr. 55 af 28. marts 1994 om detentionsanbringelse af spirituspåvirkede personer § 13, stk. 1, hvorefter den tilbageholdte skal fratages alle genstande, som kan benyttes til at volde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting.

Jeg henstiller til politimesteren at overveje at indskærpe reglerne for visitation ved detentionsanbringelserne.”

Politimesteren har afvist at foretage en sådan indskærpelse. Politimesteren mener ikke at man på grundlag af slagmærker og ridsemærker kan konkludere at visitation i nogle tilfælde ikke er foretaget med tilstrækkelig omhyggelighed.

Som nævnt er detentionscellerne nu istandsat således at de slagmærker og ridsemærker som jeg konstaterede under inspektionen den 7. december 1999 ikke længere eksisterer.

Jeg kan oplyse at jeg indtil nu har foretaget inspektion af i alt 20 detentioner landet over og at jeg de steder hvor jeg har konstateret slagmærker og ridsemærker i detentionslokalerne har afgivet henstilling på linie med den som jeg afgav i forbindelse med inspektionen af detentionen i Køge. I alle tilfælde har vedkommende politimester taget min henstilling til efterretning og – i de fleste tilfælde - erklæret sig enig i at de påviste skader viste at der er behov for indskærpelse.

Jeg henstiller til Politimesteren i Køge i fremtiden at være opmærksom på i hvilken stand detentionslokalerne befinder sig; herunder at være opmærksom på om der sker skade på lokalerne der kan tyde på mangelfuld visitation.

Jeg foretager i øvrigt ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Under inspektionen konstaterede jeg at indkigshullet til detentionslokale 1 ikke var anvendeligt på grund af ridser i glasset.

Jeg henstillede til politimesteren at glasset blev udskiftet.

Politimesteren har oplyst at der var indgået aftale med en håndværker om udskiftning af glasset inden sommerferien (2000) og at politimesteren ville underrette mig når udskiftningen var gennemført.

Jeg har ikke modtaget en sådan underretning. Jeg går imidlertid ud fra at udskiftningen blev gennemført i sommeren 2000 og foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 2 - Rapportgennemgang

Ad pkt. 2.1

Om en detentionsanbringelse den 27. oktober 1999 fremgik det at den pågældende blev anbragt for husspektakler og det er angivet at den pågældende var påvirket ”i let grad”. En lægeerklæring indeholdt ikke særlige oplysninger til belysning af den anbragtes påvirkethed. Jeg anmodede politimesteren om at udtale sig om retsgrundlaget for denne detentionsanbringelse. Politimesteren har anført følgende:

”Retsgrundlaget for detentionsanbringelsen er en kombination af retsplejelovens § 108, nødret og den pågældendes spirituspåvirkethed.

Det fremgår af døgnrapporten vedrørende den pågældende detentionsanbringelse, at den pågældendes hustru kl. 22.10 rettede telefonisk henvendelse til vagthavende og bad om hjælp, idet hendes ægtefælle igen var kommet hjem til bopælen påvirket af spiritus, hvor han var i færd med at splitte hjemmet ad – eller rettere det, der var tilbage fra gårsdagen, hvor han også havde været spirituspåvirket og i den forbindelse foretaget ødelæggelser i hjemmet.

Da politipersonalet ankom til adressen var der ud over ægteparret tillige ægteparrets børn, og politipersonalet besluttede kl. 22.18 at frihedsberøve den pågældende, idet det skønnede, at han var i en tilstand, hvor det var strengt nødvendigt at fjerne ham fra hjemmet, fordi han udgjorde en konkret fare for hustruen og børnene samt tillige var til stor ulempe på grund af ødelæggelserne i hjemmet. Politipersonalet skønnede samtidig, at mindre indgribende foranstaltninger – som f.eks. indlogering – i den konkrete situation ikke var tilstrækkelige til at sikre ro og fred hos hustruen og børnene.

Frihedsberøvede blev under visitationen fundet i besiddelse af 35.328,75 kr. og skønnet påvirket af spiritus i let grad.

Han blev detentionsanbragt og tilset af en læge.

Om morgenen kl. 05.02 blev han løsladt, og han var således alene frihedsberøvet i 6 timer og 44 minutter.”

Som anført har Justitsministeriet ikke fremsat bemærkninger til politimesterens udtalelse.

Jeg finder at måtte anmode Justitsministeriet om en udtalelse om retsgrundlaget for denne anbringelse idet jeg efter det oplyste lægger til grund at spirituspåvirketheden (påvirket af spiritus i let grad) ikke i sig selv efter kundgørelsen gav grundlag for anbringelsen (og da slet ikke i så lang tid som det var tilfældet).

I en sag modtog jeg tillige en tilsigelse af 12. november 1999 fra Skovbo Kommune til den pågældende. Tilsigelsen angår et møde i inkassoafdelingen i Skovbo Kommune den 2. december 1999. Den pågældende blev bedømt til at være spirituspåvirket i middel grad.

Jeg anmodede politimesteren om en udtalelse om sagen, herunder om sammenhængen mellem tilsigelsen fra kommunen og detentionsanbringelsen. Politimesteren har udtalt følgende:

”Sammenhængen mellem tilsigelsen fra kommunen og detentionsanbringelsen er alene, at politiet fik kontakt med den pågældende, da han blev anholdt for tyveri.

Det fremgår af sagen, at den pågældende blev anholdt den 28. november 1999 kl. 16.00 for tyveri begået samme dag i Brugsen i Lellinge kl. 15.50. Han var ved anholdelsen spirituspåvirket.

I forbindelse med behandlingen af straffesagen mod den pågældende blev politipersonalet opmærksom på, at han var [efter]søgt med henblik på at skulle tilsiges til at møde hos Skovbo Kommune den 2. december 1999.

På baggrund af straffesagen og for at forkynde tilsigelsen for den pågældende, blev han tilbageholdt og bragt til Politigården. Under opholdet på Politigården var han bl.a. anbragt i detentionen – hvor der er konstant overvågning jf. nedenfor ad Ombudsmandens rapport side 14 – og ikke i venterum, fordi han var spirituspåvirket.

Efter endt afhøring og efter forkyndelse af tilsigelsen blev han løsladt kl. 19.50.”

Jeg forstår at der var tale om en anholdelse i forbindelse med et tyveri og at den pågældende blev anbragt i venterum. Som venterum blev anvendt et detentionslokale fordi den pågældende var spirituspåvirket. Der var således ikke tale om en anbringelse efter kundgørelsen (vel også fordi den pågældende alene var spirituspåvirket i middel grad). Jeg må forstå at politiet var blevet anmodet om at tilsige den pågældende til at møde i Skovbo Kommune og at der i hvert fald i en vis periode skete en tilbageholdelse af den pågældende med henblik på forkyndelse af tilsigelsen.

Jeg anmoder Justitsministeriet om at udtale sig om hjemlen for denne tilbageholdelse.

Jeg anmodede politimesteren om at sende mig lægeerklæring vedrørende en bestemt tilbageholdelse. Politimesteren har oplyst at erklæringen ikke kan findes. Forklaringen kan være at den er destrueret i forbindelse med løsladelsen.

I Rigspolitichefens notits af 12. juni 2000 er det anført at vicerigspolitichefen telefonisk over for vicepolitimesteren i Køge har stillet sig undrende over for at "lægeerklæringen bliver destrueret når den berusede løslades". Vicepolitimesteren "var enig heri. Der er formentlig blot tale om en gammel praksis". I den ovenfor nævnte interne forskrift af 13. juli 2000 om opbevaring af lægeerklæringer er det bestemt at lægeerklæringer vedrørende detentionsanbragte skal arkiveres for i givet fald at kunne dokumentere indholdet af erklæringen.

Jeg finder det beklageligt at der ved Politimesteren i Køge tilsyneladende har været fulgt en praksis hvorved lægeerklæringer om tilsyn af detentionsanbragte blev destrueret i forbindelse med løsladelse af den pågældende. Det er således (heller) ikke muligt for mig at foretage en nærmere undersøgelse af tilbageholdelsen af den 21. oktober 1999.

Da Politimesteren i Køge nu har bestemt at lægeerklæringer skal bevares, foretager jeg ikke videre idet jeg henviser til at et udkast til en ny kundgørelse om detentionsanbringelse af berusede personer som er udarbejdet af Rigspolitichefen og som jeg forventer træder i kraft om kort tid indeholder udtrykkelige regler om opbevaring af lægeerklæringer.

På min forespørgsel har politimesteren oplyst mig om begrundelsen for betydningen af anførslen "KRIM" i forbindelse med indhentelse af oplysninger i Kriminalregistret.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

For et antal af de sager som jeg har gennemgået gælder det at de ikke indeholder oplysning om de informationer der er indhentet om de pågældende i Kriminalregistret . Det var således ikke muligt for mig at efterprøve om der har været indhentet oplysninger i Kriminalregistret i disse sager. Jeg anmodede Politimesteren i Køge om at redegøre nærmere for praksis på dette område og sende mig eventuelt materiale til belysning heraf.

Politimesteren har oplyst at der altid søges om oplysninger i overensstemmelse med kundgørelsens § 12. Der findes ikke materiale vedrørende de indhentede oplysninger.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 2.4.

I den endelige rapport henviste jeg til at der efter kundgørelsens § 13, stk. 1, inden anbringelsen skal ske visitation af den pågældende. Jeg henviste endvidere til at de skemaer som anvendes af Politimesteren i Køge vedrørende detentionsanbringelser indeholder en rubrik for kontanter og en rubrik til kvittering for udleverede effekter/kontanter.

Jeg konstaterede at der i 8 af de sager som jeg undersøgte havde været frataget penge/effekter, men at der ikke var kvitteret ved udleveringen i forbindelse med løsladelsen. I de øvrige sager var der kvitteret for udlevering af penge/effekter, eller ikke anført noget om penge/effekter. Jeg anmodede politimesteren om en udtalelse herom.

Politimesteren har anført at skemaet alene er til internt brug og at der ikke er noget krav om at der kvitteres.

I forbindelse med mine inspektioner af detentioner landet over, har jeg stedse påset at den anbragte i de tilfælde hvor effekter er frataget har kvitteret for modtagelsen af effekter ved løsladelsen. I de tilfælde hvor det ikke er sket, har jeg måttet udtale kritik. Ingen politimester eller Justitsministeriet har afvist at kvittering er fornøden med henvisning til at der ikke er skrevne regler om denne fremgangsmåde.

På linie med hvad jeg har udtalt i forbindelse med andre inspektioner, finder jeg det beklageligt at der i de 8 tilfælde ikke er anført en kvittering, og jeg henstiller at der i alle tilfælde udtrykkeligt på det dertil indrettede skema angives kvittering for modtagelse af effekter/penge. Jeg foretager i øvrigt ikke videre idet jeg henviser til at det nævnte udkast til en ny kundgørelse indeholder en udtrykkelig bestemmelse om at den tilbageholdte der har fået frataget effekter ved udleveringen af disse skal anmodes om at kvittere for disse.

I rapporten bad jeg politimesteren om at redegøre nærmere for praksis med hensyn til visitation således at der er kønsfællesskab mellem de der foretager visitation og den der bliver visiteret.

Politimesteren har oplyst at der altid er kønsfællesskab ”når der foretages egentlig visitation”.

Jeg tager det oplyste om kønsfællesskab til efterretning. Jeg lægger til grund at der i alle tilfælde foretages en egentlig visitation. Er dette ikke tilfældet anmoder jeg politimesteren om at oplyse mig herom.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 1, i kundgørelsen skal der ske et effektivt tilsyn med detentionsanbragte. Det skal efter bestemmelsens stk. 4 ske så hyppigt som den indsattes tilstand gør det nødvendigt og ”så vidt muligt” mindst en gang hver halve time. Tilsynet skal noteres med angivelse af klokkeslæt og underskrift eller initialer, jf. stk. 5. Overvågning af detentionsrum med tekniske hjælpemidler, herunder tilsyn der alene foretages gennem spionøjet i døren til detentionsrummet, kan anvendes som supplement til det i stk. 4 foreskrevne tilsyn, men kan ikke træde i stedet herfor, jf. stk. 6.

Skemaer der anvendes som detentionsanbringelsesrapporter indeholder en rubrik til notater om tilsyn.

Jeg konstaterede at der i de 19 rapporter som jeg gennemgik kun var gjort notater om tilsyn i to tilfælde (rapport af den 11. oktober 1999 (to tilsyn, heraf et af lægen) og den 27. oktober 1999 (et tilsyn)).

Jeg anmodede politimesteren om en udtalelse. Politimesteren har anført følgende:

”I lighed med den af Ombudsmanden nævnte forsøgsordning i visse politikredse med elektronisk overvågning af detentionerne, overvåges detentionerne i Køge elektronisk. Det vil sige, at der sker en konstant overvågning såvel audielt som visuelt af de detentionsanbragte.

I ca. 95 % af tilfældene er den elektroniske overvågning det bærende element i tilsynet med de detentionsanbragte. Det skal i den forbindelse understreges, at den elektroniske overvågning indebærer, at den vagthavende konstant kan høre den detentionsanbragtes vejrtrækning og se den pågældende på en monitor.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder – f.eks. kraftig beruselse el. lignende – foretages tillige fysisk tilsyn, jf. kundgørelsens § 17, stk. 1. Beslutning herom beror altid på en konkret vurdering.

Idet den elektroniske overvågning er konstant såvel visuelt som audielt samt det forhold, at Justitsministeriet har tiltrådt Rigspolicefens indstilling om, at forsøgsordningen – hvorefter den elektroniske overvågning delvis erstatter det personlige tilsyn – gøres permanent og udvides til at omfatte alle detentioner, der er udstyret med et moderne lytte- og overvågningsudstyr, finder jeg ingen betænkeligheder ved den overvågning og det tilsyn, der er praksis her i politikredsen.”

Rigspolicefens – som af Justitsministeriet blev gjort bekendt med politimesterens udtalelse af 23. juni 2000 – har den 12. juli 2000 telefonisk meddelt vicepolitimesteren i Køge at Køge politi ikke har fået tilladelse til ”at lave forsøg med elektronisk overvågning af detentionslokalerne”.

Politimesteren i Køge har den 2. august 2000 indskærpet at tilsynene med detentionsanbragte skal ske efter kundgørelsen og understreget at det skal ske ved et personligt tilsyn.

I politimesterens dagsbefaling af 21. november 2000 er det på samme måde anført at tilsyn skal ske efter kundgørelsen.

Jeg må lægge til grund at detentionsanbragte i detentionslokalerne i Køge Politikreds ikke blot i de sager som jeg har undersøgt ikke er blevet tilset efter bestemmelsen i kundgørelsens § 17.

Jeg har overvejet at iværksætte yderligere undersøgelser for at fastlægge i hvilket omfang og i hvor lang tid Politimesteren i Køge har tilsidesat sin tilsynsforpligtelse efter kundgørelsen. Jeg har imidlertid ikke fundet at have fuldt tilstrækkeligt grundlag herfor. Ved inspektionerne af detentioner

i andre politikredse, har jeg i en del tilfælde måttet konstatere at tilsyn ikke har været ført i overensstemmelse med kundgørelsen. Der har bl.a. været tale om at der er gået for lang tid mellem de enkelte tilsyn. Jeg har i sådanne tilfælde måttet udtale (alvorlig) kritik. Jeg har imidlertid ikke tidligere konstateret tilfælde hvor kundgørelsens tilsynsregler helt er blevet tilsidesat.

Jeg må for så vidt angår tilsynsforpligtelsen for Politikredsen i Køge lægge til grund at det i kundgørelsens foreskrevne tilsyn kun er foretaget i enkelte tilfælde hvor der har foreligget særlige forhold (f.eks. kraftig beruselse), at der end ikke er foretaget notat om de tilsyn som efter det oplyste er foretaget ved TV-overvågningen, og at Politimesteren i Køge først den 2. august 2000, dvs. næsten 8 måneder efter min inspektion og ca. 4½ måned efter min foreløbige rapport af 16. marts 2000 og ca. 3½ måned efter min endelige rapport af 19. april 2000, udsendte meddelelsen af 2. august 2000.

Før jeg afgiver min endelige udtalelse om dette forhold anmoder jeg politimesteren om oplysning om hvorvidt den manglende iagttagelse af kundgørelsen fortsatte efter inspektionen den 7. december 1999, efter udsendelsen af den foreløbige rapport af 16. marts 2000 eller efter udsendelsen af den endelige rapport af 19. april 2000.

Jeg anmoder om at Justitsministeriet udtrykkeligt forholder sig til det der fremkommer herom.

Ad pkt. 2.7.

I den endelige rapport anførte jeg følgende:

”...

Efter § 19 i kundgørelsen skal den pågældende, inden han/hun forlader politistationen vejledes om mulighederne for alkoholafvænnning og –behandling. Rigspolicechefen har udarbejdet en pjece herom der er omtalt i Rigspolicechefens cirkulæreskrivelse af 24. november 1987.

Politiet er således forpligtet til at vejlede alle detentionsanbragte om mulighederne for alkoholafvænnning og –behandling. Vejledning vil kunne ske mundtligt og/eller ved udlevering af den nævnte pjece (som kan fås ved henvendelse til Rigspolicechefen) eller andre pjecer om spørgsmålet.

Det blev oplyst under inspektionen at vejledningen til de detentionsanbragte ikke udleveres i alle tilfælde.

Udgangspunktet efter kundgørelsens § 19 er at der skal ske en vejledning i alle tilfælde når den pågældende forlader politistationen. Særlige forhold kan imidlertid gøre at vejledning i et konkret tilfælde helt eller delvist kan undlades. Jeg sigter her bl.a. til tilfælde hvor den pågældende ved tidligere lejligheder har modtaget vejledning og til tilfælde hvor den detentionsanbragte udviser direkte modvilje mod at blive vejledt – eventuelt i form af udlevering af en pjece.

Jeg beder politimesteren om at oplyse mig om hvilken praksis der følges med hensyn til iagttagelsen af kundgørelsens § 19.

Til orientering for Politimesteren i Køge kan jeg oplyse, at jeg i forbindelse med min inspektion af detentionen i Herning henstillede til Justitsministeriet at overveje at indføre notatpligt med hensyn til vejledning efter kundgørelsens § 19. Jeg tilkendegav samtidig, at det kunne ske i forbindelse med det notat, der skal gøres om løsladelsestidspunktet.

Dette spørgsmål blev også drøftet på mødet den 7. oktober 1998 mellem Justitsministeriet, Rigspolitechefen, Politidirektøren i København og Foreningen af Politimestre i Danmark. Justitsministeriet har herefter taget initiativ til at der ved revisionen af kundgørelsen indføres krav om notatpligt vedrørende dette forhold.

Jeg har i forbindelse med min inspektion af detentionen i Herning taget det oplyste til efterretning.

Justitsministeriet har i den forbindelse i øvrigt oplyst at ministeriet også har taget initiativ til en generel revision af Rigspolitechefens pjece, der er fra 1987.

...”

Politimesteren har anført følgende:

”...

Detentionsanbragte, der tidligere er vejledt om alkoholafvænnning og som har modtaget en pjece, vejledes kun og får kun igen udleveret en pjece, hvis de er interesserede. Detentionsanbragte, der udviser modvilje, vejledes ikke, ligesom pjecen heller ikke udleveres. Afgørelsen beror altid på et konkret skøn. Det kan i den forbindelse oplyses, at erfaringen har vist, at personer – der enten ikke ønsker vejledning eller direkte modsætter sig – bliver irriterede og nogle gange også aggressive, hvis man vejleder dem, og de bortkaster straks i irritation eller arrigskab den udleverede pjece. I disse tilfælde vurderes vejledning og udlevering af pjecen som nytteløs.

...”

Jeg finder ikke at have anledning til at foretage videre vedrørende vejledningsspørgsmålet udover på ny at henvise til det som jeg i den endelige rapport har anført om vejledningsforpligtelsen. Jeg henviser til at det nævnte udkast til kundgørelsen indeholder udtrykkelige regler om vejledning.

Ad pkt. 2.9.

I anholdelsesrapport af den 24. november 1999 er den tilbageholdtes navn bl.a. angivet som 'Brodgaard'. Dette forstod jeg som et øgenavn. Jeg udtalte at jeg fandt det uheldigt at den detentionsanbragte i rapporten identificeres (bl.a.) med et øgenavn.

Politimesteren har oplyst at den pågældende gennem årene adskillige gange har været detentionsanbragt. I lokalsamfundet er han kendt under navnet 'Brodgaard'. Han præsenterer sig altid ved dette navn og han ønsker at blive kaldt dette navn. Der er derfor efter politimesterens opfattelse ikke tale om et øgenavn, men om et kaldenavn.

Under hensyn til det oplyste tilbagekalder jeg min kritik af dette punkt i den endelige rapport af 19. april 2000.

Ad punkt 3 – Opfølgning

Jeg beder om at de oplysninger som jeg ovenfor har bedt politimesteren om sendes gennem Justitsministeriet med henblik på ministeriets eventuelle bemærkninger hertil.

Ad punkt 4 – Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til Politimesteren i Køge, Justitsministeriet og Folketingets Retsudvalg.

Inspektionschef
Lennart Frandsen